

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Beleznay Zsolt (címe) ügyvéd által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a dr. Gerencsér András (címe) ügyvéd által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. november 21-én kelt 19.P.25.936/2010/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 28.300 (huszonnyolcezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a ... televíziós csatorna reggeli „...” című műsorának ...-i adásában az alperes annak valótlan állításával, hogy felelős ... haláláért, illetve a halálos sérülést okozó lövésnél ő húzta meg a ravaszt, továbbá, hogy az alperest valótlan tartalmú tanúvallomás megtételére készítette, megsértette a becsület és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Kérte az alperes jogsértéstől való eltiltását, elégtételadásra kötelezését. Kérelmében 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti igényt is előterjesztett, amely követelés összegét 100 forintra és járulékaira leszállította.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy a bejelentésében foglaltak megfelelnek a valóságnak, egyébként pedig önmagában a feljelentés megtétele nem is sértheti a feljelentett személy személyiségi jogait még akkor sem, ha a büntetőeljárás nem vezet az érintett elmarasztalására.

A kereseti kérelem jogalapjának hiányában a jogkövetkezmények alkalmazásának elutasítását is indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a ... által sugárzott „...” című műsor ...-i adásában

- megalapozatlanul kétséget kizáró tényként állította, hogy néhai ... halálát ... felperes okozta volna, a fegyvert ő sütötte volna el,
- megalapozatlanul állította, hogy ... felperes hamis tanúvallomás megtételére készítette,

megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Az elsőfokú bíróság az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte, hogy elégtétel adásaként a megállapított jogsértésért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fejezze ki magánlevélben a sajnálkozását a felperesnek, továbbá feljogosította a felperest a levél nyilvánosságra hozatalára.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100 forint tőkét és ennek napjától a kifizetés napjáig járó késedelemi kamatát.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 forint perköltséget.

A le nem rótt illetékről úgy rendelkezett, hogy abból a felperes 272.000 forintot, az alperes pedig 28.000 forintot köteles a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a 7. § (1) bekezdését, a 8. § (1) bekezdését, az 54. § (1) bekezdését, az 59. § (1) bekezdését, a 61. § (1)-(2) bekezdését; a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a 78. § (1) és (2) bekezdését, a 76. §-át, a Ptk. 85. § (1) bekezdését; valamint a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. számú állásfoglalását; a PK. 13. és 14. számú állásfoglalását; valamint a bizonyítási eljárásra vonatkozó Pp. 3. § (5) bekezdését, a 4. § (1) bekezdését, a 163. § (1), (2) és (3) bekezdését, a 164. § (1) bekezdését, a 206. § (1) és (3) bekezdését, a 164. § (1) bekezdését, a 206. § (1) és (3) bekezdését.

A kereset jogalapja tekintetében az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt rögzítette, hogy a felperes az alperes azon állítását kifogásolta, mely szerint néhai férje haláláért őt terhelne a felelősség, mert ő húzta meg a pisztoly ravaszát. Ezzel szemben az alperes arra hivatkozott, hogy, mint közvetlen tanú a valóságról nyilatkozott a televízióban, továbbá arra, hogy önmagában a feljelentés vagy annak tartalma nem sérthet személyhez fűződő jogot. E körben utalt több eseti döntésre is. A felperes az alperesi védekezésre tekintettel azt emelte ki, hogy nem a feljelentés tényét, vagy annak tárgyát kifogásolta, hanem azt, hogy ennek tartalmát a média előtt kitárgyalta és kétségbe vonhatatlan tényként azt állította, hogy ő a felelős néhai férje haláláért.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét e körben megalapozottnak találta. Az alperes által felsorolt jogesetekkel kapcsolatosan arra mutatott rá, hogy azokban a feljelentés tartalmáról, a peres eljárás során tett nyilatkozatokról született döntés, amely nyilatkozatok címzettje minden esetben az eljáró hatóság volt. Jelen esetben azonban az alperes nem elégedett meg azzal, hogy a bejelentés az illetékesekhez

eljusson, hanem a hatósági döntést megelőzően annak tartalmát a nyilvánosság elé tárta, és kétséget kizáró tényként állította a felperes jogi felelősségét. A feljelentés megtételére az alperes természetesen jogosult volt, arra azonban nem, hogy „büntetőjogi felelősséget” állapítson meg, illetve, hogy állításaival „végighaknizza” a bulvármédia különböző fórumait. A hivatalos vizsgálat lezárultát megelőzően annak kétséget kizáró tényként való állításával, hogy a felperes bűncselekményt követett el, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megsértette a felperes jóhírnév és becsület védelméhez fűződő személyiségi jogait.

A felperes kereseti kérelmében azt az alperesi állítást is kifogásolta, miszerint 2001-ben arra bírta rá, hogy a haláleset körülményeiről valótlan tartalmú tanúvallomást, nyilatkozatot tegyen.

Az elsőfokú bíróság ezt a kereseti kérelmet is alaposnak találta, mert a riportban az alperes határozottan állította, hogy amikor a felperes telefonon felhívta, akkor arra kérte, hogy tanúvallomásában öngyilkosságról nyilatkozzon. Az elsőfokú bíróság szerint ez tartalmilag azt jelenti, hogy a felperes humanitárius vagy egyéb okból hamis tanúzásra bírta rá az alperest. E körben azonban az alperes még azt sem bizonyította, hogy ez az újabb rendőrségi bejelentésének tárgyát képezte, holott a közlés valóságtartalmának bizonyítási kötelezettsége őt terhelte, s mivel ennek nem tudott eleget tenni, ezért az elsőfokú bíróság ebben a tekintetben is megállapította a kettős jogsértést.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján eltiltotta az alperest a további jogsértéstől és a c) pont alapján elégtételadására is kötelezte, figyelembe vette az eset összes körülményeit, azt, hogy mennyiben szolgálja a felperes érdekeit az, hogy az esetet ismételten a nagy nyilvánosság előtt tárgyalják. Erre tekintettel magánlevélben történő sajnálkozás kifejezéséről határozott azzal, hogy egyben feljogosította a felperest arra, hogy a levelet saját elhatározása alapján nyilvánosságra hozza.

A nem vagyoni kártérítés iránti igény vonatkozásában az elsőfokú bíróság hivatkozott a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontjára, a 339. § (1) bekezdésére, a 355. § (1) és (4) bekezdésére. Rögzítette, hogy a keresetlevélben igényelt 5.000.000 forintos nem vagyoni kártérítés iránti igényt a felperes az elsőfokú eljárás során 100 forint jelképes összegre szállította le.

Ismertette az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB számú határozatát és hivatkozott a Pp. 163. § (3) bekezdésére is.

Kiemelte, hogy a felperes a nem vagyoni kártérítés iránti igény jelképes mértékű összegben történt meghatározása miatt ebben a körben a részletes vizsgálatot mellőzte.

A jogsértés tárgyi súlyát jelentősnek találta az elsőfokú bíróság, ehhez képest a szimbolikus összegű nem vagyoni kártérítés indokául szolgáló hátrány bekövetkezését köztudomású tényként állapította meg, és azt a felperes javára megítélte.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel arra, hogy a jogalap tekintetében a felperes teljességgel pernyertes lett, ugyanakkor

a nem vagyoni kártérítés leszállítása miatt a perköltség számítása tekintetében e körben pervesztesnek minősül.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségről és az illeték viseléséről rendelkező része indokolatlanul hátrányos, valamint jogsértő is.

Hivatkozott a Pp. 78. § (1) bekezdésére, a 81. § (1) bekezdésére, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltakra.

Kifejtette, hogy megkérdőjelezhető az elsőfokú bíróságnak az az ítéleti álláspontja, miszerint pernyertessége csak részlegesnek tekinthető.

A kereseti kérelem megváltoztatásának az eljárási lehetőségével élt, így az elsőfokú bíróságnak a leszállított kártérítés összegszerűsége tekintetében kellett döntenie, ennek a módosított igénynek pedig 100 %-ban helyt adott. Mivel a pernyertesség-pervesztesség arányát a kereseti kérelemnek az ítélethez való viszonya határozza meg, ezért nem fogadható el az, hogy nem lett teljes mértékben pernyertes. Egyébként is a nem vagyoni kárigény leszállításának lényegi oka az alperes teljesítőképességének teljes hiánya volt, amely a per folyamán köztudomásúvá vált az alperes személyes előadásából, illetve számtalan nyilvános sajtóközleményből. Döntésében szerepet játszott az a sajnálat is, amelyet megnehezült életkörülményei miatt az alperes iránt érzett.

Ezt azonban a perköltség megállapítása során hátrányára értékelni súlyosan méltánytalan és a jogi normák szellemével, a jogalkotói akarattal nyilvánvalóan ellentétes.

Az, hogy a kereset beadásával rögzült a perérték, kizárólag az illeték mértékének megállapításánál irányadó, a perköltség és annak folyamánként az illetékviselés arányainak megállapítására azonban kizárólag a pernyertesség-pervesztesség arányai hatnak ki.

A kereset leszállítása esetén a leszállítással érintett rész tekintetében a keresetét leszállító fél főszabályként valóban pervesztesnek tekinthető, azonban a bíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy milyen okból került sor a kereset módosítására.

A nem vagyoni kártérítés iránti igényének összegszerű leszállítását azonban az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában semmilyen módon nem értékelte.

Ezen kívül hivatkozott arra, hogy a keresete jogalapjaként megjelölt jóhírnév védelméhez fűződő jog megsértése miatt igénybe vehető öt jogkövetkezmény közül keresetében négyet kívánt érvényesíteni, amelyek tekintetében az elsőfokú bíróság kérelmét megalapozottnak találta, hiszen megállapította a jogsértést, eltiltotta az alperest a további jogsértéstől, elégtétel adására is kötelezte és kártérítési kötelezettségét is megállapította. Hangsúlyozta, hogy kizárólag a kártérítés iránti igény alapján megállapított pernyertesség-pervesztesség aránya azt a látszatot kelti, mintha az egyes polgári jogi igények között a bíróság súlyozna.

A perbeli képvisellel felmerült ügyvédi munkadíj tekintetében is okszerűtlen az elsőfokú bíróság ítélete, mert kizárólag az alperes részére ítelt meg ügyvédi munkadíjat, holott a per túlnyomórészt a jogalap bizonyítása és megállapítása körében folyt, így érthetetlen, hogy miközben a jogalapban való pernyertessége

teljes körű volt, az elsőfokú bíróság ezt az ügyvédi munkadíj formájában felmerült ráfordításai tekintetében nem ismerte el.

Mindezen indokok alapján tárgyalás tartásával kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezései megváltoztatását, egyebekben pedig annak helybenhagyását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Kiemelte, hogy a felperes kereseti kérelmében a nem vagyoni kártérítés címén követelt 5.000.000 forint összeget önként szállította le 100 forintra, mely összeg az eredetileg követeltnek csupán 0,002 %-a.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet helyesen határozta meg a perköltség viselésének arányát és azt, hogy a nem vagyoni kártérítés leszállítására tekintettel a perköltség számítása vonatkozásában a felperes pervesztesnek minősül.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A felperesi kereset jogalapja, az elsőfokú bíróság által megállapított jogsértés ténye nem volt vitatott, a felperes fellebbezésében kizárólag a perköltség fizetési kötelezettségét és annakösszecszerűségét kifogásolta.

Az alperes az elsőfokú bíróság határozatát tudomásul vette, jogorvoslati kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helytállóan állapította meg a tényállást, amelyre alapított jogi következtetésével és érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság elsődlegesen azt emeli ki, hogy a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

A Pp. 81. § (1) bekezdése szerint részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz.

Az alperes részleges pernyertességét jelenti például az az eset, ha a per folyamán a felperes a keresetét leszállítja. Ilyen esetben a bíróság az eredeti kereseti követeléshez képest állapítja meg a pernyertesség-pervesztesség arányát, és annak ellenére, hogy a fél a leszállított kereset tekintetében ugyan teljes egészében pernyertes lett, a kereset leszállítása azonban a perköltség viselése szempontjából a pervesztéssel azonos következménnyel jár (LB.Gf.III.33786/1993.).

A pernyertesség aránya azonban nem egyszerűen a megítélt, illetve elutasított kereseti követelésnek a számtani arányosság szerinti egybevetését jelenti, hanem figyelembe kell venni azt is, hogy a pernyertes, illetve a pervesztes rész tárgyalása

milyen költségeket okozott, milyen munkateherrel járt, milyen hosszadalmas volt a bírósági eljárás.

A bíróságnak kellő körültekintéssel kell mérlegelnie azt is, hogy milyen jelentőségű, súlyú volt a pernyertességet, illetve pervesztességet képező kereseti (vizontkereseti) követelés-rész a teljes érvényesített igényhez viszonyítva.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése szerint ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselő ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével állapítja meg, ami azt jelenti, hogy polgári perben, az elsőfokú bírósági eljárásban az ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összege 10 millió forintot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5%-a, de legalább 10.000 forint.

A Pp. 81. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. E feltétel az adott ügyben - a kifejtettek szerint - nem következett be.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezése a felperes javára nem volt megváltoztatható.

A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügyben három tárgyalást - helyszíni tárgyalást is - tartott, az alperes jogi képviselője két tárgyaláson megjelent, és a per érdemére vonatkozó részletes jogi érvelést tartalmazó előkészítő iratot nyújtott be, valamint a tárgyalásokon érdemi nyilatkozatot is tett.

Figyelembe vette a másodfokú bíróság azt is, hogy a felperes az utolsó 2011. november 21-i bírósági tárgyaláson a tárgyalás berekesztése előtt nyújtotta be keresetmódosítását, azzal az indokkal, hogy nem kíván az alperessel peren kívüli megállapodást kötni.

Mindezen tényezőket figyelembe véve a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által az alperes részére meghatározott perköltség összege nem tekinthető eltúlzottnak, az arányban áll az alperes jogi képviselője által ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, így annak mérséklésére nincs mód, ezért nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor az alperes ügyvédi munkadíjból eredő költségét a jogszabály szabta keretek között, mérlegelésével határozta meg. Az ettől eltérő mérlegelésre a másodfokú bíróság nem látott indokot (BH 2001.181., BH 2003.822.)

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított eljárási illeték viselésére vonatkozó határozat megváltoztatására sem látott jogszabályi lehetőséget.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 41. § (2) bekezdése szerint az „eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása vagy annak utólag alacsonyabb összegben történt megállapítása esetén az illetékalap mérséklésének - ha e törvény kivételt nem tesz - nincs helye". E törvény ilyen kivételt nem tesz, ezért az elsőfokú bíróságnak a felperes eredeti, 5.000.000 forintos kereseti kérelmét kellett alapul vennie az illeték számításakor, s ennek a rögzült pertárgyértéknek megfelelően kellett határoznia az illetékfizetési kötelezettségről.

Mindezek kiemelése mellett a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli adatok mérlegelésével a felek által fizetendő és viselendő perköltségről és kereseti illetékről, valamint annak összegéről is helyesen határozott.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - annak helyes indokaira utalással - helybenhagyta, és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére, és a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra is.

Budapest, 2012. május 17.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.. Czifra Veronika s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő